

МЕЃУНАРОДЕН УНИВЕРЗИТЕТ ВИЗИОН
UNIVERSITETI NDËRKOMBËTAR VIZION

INTERNATIONAL VISION UNIVERSITY
ULUSLARARASI VIZYON ÜNİVERSİTESİ

Sanat Psikolojisi

Prof. Dr. Atilla KLİNÇE

Doç. Dr. Havva ŞABAN

Kuzey Makedonya – Gostivar, 2025

Sanat Psikolojisi

Yazarlar:

Prof. Dr. Atilla KLİNÇE

Doç. Dr. Havva ŞABAN

Denetleyenler:

Prof. Dr. Suat KOL – Sakarya Üniversitesi

Prof. Dr. Musa MUSAI – Kalkandelen Devlet Üniversitesi

Yayımcı: Uluslararası Vizyon Üniversitesi, Gostivar, Kuzey Makedonya

Editör: Prof. Dr. Fadıl HOCA

Lektör: İbrahim YUSUF

Bilgisayar tasarımı: Yekin ABAZ

Yayın yılı: 2025

Tiraj: 500

Yayınevi: Print Factory DOOEL Skopje

ÖNSÖZ

Sanat, insanın hem en eski hem de en geleceğe dönük anlatım biçimidir. Bir çizginin, bir renk lekesinin, bir melodinin veya sessiz bir imgenin insan ruhunda neden bu kadar güçlü etkiler uyandırdığı sorusu; insanın kim olduğunu, nasıl düşündüğünü, nasıl hissettiğini ve nasıl iyileştiğini anlamak için benzersiz bir kapı sunar. Sanat, yalnızca görülen ya da üretilen bir nesne değil; algının, belleğin, duygunun, yaratıcılığın ve bilincin en görünür hâle geldiği bir psikolojik laboratuvardır. İşte bu kitap, tam da bu laboratuvarın kapısını aralayarak okuru hem bilimsel hem felsefi hem de terapötik bir yolculuğa davet etmektedir.

Sanatın insan üzerindeki etkisi basit bir “beğeni” deneyiminden ibaret değildir. Bir tabloya baktığımızda neden bazı renkler içimizi titretir? Bir melodi niçin durup düşünmediğimiz anıları uyandırır? Yaratıcılık hangi bilişsel süreçlerden beslenir? Sanat neden bazı çocuklarda travmayı sözcüklerden önce iyileştirir? Bu soruların yanıtı, sanatın yalnızca kültürel bir üretim değil, aynı zamanda zihnin, beden ve duyguların karmaşık etkileşimi olduğunu gösterir. Bu kitap, bu etkileşimi bilimsel bir bütünlük içinde açıklamayı amaçlamaktadır.

Sanat, insan zihninin en eski tanığı ve en derin sırdaşdır. Okuyucuyu baştan sona kapsayan bu eser, sanatın doğasını anlamakla başlayan; estetik felsefe, sanat psikolojisi, algı-bellek süreçleri, duyguların yapısı, yaratıcılığın mekanizmaları, sanatçının psikolojisi, ruhsal rahatsızlıklar ve sanat terapisi gibi geniş bir alanı kucaklayan disiplinlerarası bir

yolculuğa davet etmektedir. Bu yolculuk, hem tarihsel hem felsefi hem nörobilimsel hem de klinik iç görüleri bir araya getirir.

Bu kitap, sanatın yalnızca estetik bir üretim olmadığını; zihnin, duyguların, belleğin, bedenin ve kültürün birbiriyle örölü yapısını görünür kılan bütüncül bir psikolojik fenomen olduğunu göstermektedir. Öğrenciler, terapistler, araştırmacılar ve sanatçılar için bu eser, hem kuramsal bir temel hem de uygulamaya yönelik kapsamlı bir rehber işlevi görmektedir.

Sanatı anlamak, insanı anlamaktır.

Bu kitap, okuru tam da bu anlam yolculuđuna davet etmektedir.

Prof. Dr. Atilla KLİNÇE

Doç. Dr. Havva ŞABAN

İÇİNDEKİLER

BÖLÜM I	8
GİRİŞ	8
SANAT PSİKOLOJİSİ	8
SANAT NEDİR?	14
SANAT FELSEFESİ (ESTETİK)	20
BÖLÜM II	23
SANAT PSİKOLOJİSİNİN KAPSAMI	23
SANAT VE PSİKOLOJİ	25
SANAT PSİKOLOJİSİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ	27
BÖLÜM III	34
SANAT, ZİHİN VE DUYGU ETKİLEŞİMİ	34
NÖROESTETİK	37
SANAT, DUYGULAR VE RENKLER	40
ESTETİK ALGISI VE GÜZELLİK	43
SANAT İZLEYİCİSİNİN PSİKOLOJİSİ	45
BÖLÜM IV	51
YARATICILIK VE SANATSAL BİLİŞ	51
YARARICILIĞIN PSİKOLOJİK BOYUTLARI	54
ALGI, BELLEK VE YARATICILIK ARASINDAKİ ETKİLEŞİM	57
BÖLÜM V	63
ALGI, BELLEK VE SANAT	63
ALGI KAVRAMI	68
ALGI VE ZEKA	77
BİÇİM ALGISI TEORİLERİ	78
PSİKOLOJİDE GEŞTALT YAKLAŞIMLARI	87

ALGININ NÖRÖBİLİŞSEL TEMELLERİ	90
BELLEK TÜRLERİ VE İŞLEVLERİ	91
BÖLÜM VI	94
SANAT VE PSİKOLOJİK KURAMLAR	94
FREUD VE SANATIN PSİKOANALİZİ	95
JUNG VE KOLEKTİF BİLİNÇDİŞİ: ARKETİPLERİN SANATTAKİ ROLÜ	100
OTTO RANK	103
GESTALT PSİKOLOJİSİ	105
ABRAHAM MASLOW	107
FENOMENOLOJİ	109
BÖLÜM VII	113
SANATÇININ PSİKOLOJİSİ	113
SANATÇILARIN PSİKOLOJİK ÖZELLİKLERİ	116
SANATÇILARIN İÇSEL DÜNYASI VE KENDİNİ İFADE SÜREÇLERİ	117
BÖLÜM VIII	120
SANAT VE PSİKOPATOLOJİ	120
MELANKOLİ VE SANAT	122
SANATIN TETİKLEDİĞİ DUYGUSAL TEPKİLER	124
DUYGULAR	126
SANAT VE DUYGU ARASINDAKİ BAĞ	128
DUYGUSAL ZEKÂ VE SANAT	129
BÖLÜM IX	133
SANAT TERAPİSİNİN PSİKOTERAPİDE KULLANIMI	133
SANAT TERAPİSİ	140
TARİHİN DERİNLİKLERİNDEN GELEN ŞİFA	148

BÖLÜM X.....	152
SANAT TERAPİSİ, NÖROBİLİM VE ZİHİN-BEDEN ETKİLEŞİMİ	152
RUHSAL HASTALIK ALGISININ TARİHSEL TEMELLERİ:	154
MİTOLOJİ, TIP VE RİTÜEL UYGULAMALAR.....	154
İSLAM DÜNYASINDA VE SELÇUKLULARDA RUHSAL TEDAVİ YÖNTEMLERİ	155
BÖLÜM XI	158
SANAT TERAPİSİNDE UYGULAMALAR.....	158
GÖRSEL SANAT TERAPİSİ	158
MÜZİK TERAPİSİ.....	161
MINDFULNESS (BİLİNÇLİ FARKINDALIK).....	164
BÖLÜM XII	167
SANAT TERAPİSİ EGZERSİZLERİ	167
Hikâye Anlatımına Dayalı Sanat Terapisi Tekniği.....	167
Kil ile Duygusal Heykeller.....	170
Ayna Yansıması Resimleri (Mirror Image Paintings).....	174
Doğanın Yankısı: Ses Terapisi	178
Kaynakça	186

Kaynakça

- Adeloye, A. A., Afolabi, B. E.-i., & Odewole, P. O. (2024). The Intersection of Social and Political Movements with Art Through History. *Ataturk University Publications*.
- Andrijauskas, A. (2022). The Sources of the Psychology of Art and Its Place among the Disciplines That Study Art and Creativity. *Art Theory and Psychological Aesthetics*.
- Abella, A. (2017). Contemporary art and Hanna Segal's thinking on aesthetics. *The International Journal of Psychoanalysis* .
- Ađluç, L. (2013). Sanat Yaratıcılık Bağlamında İnsan ve Yaratma Güdüsü. *Mediterranean Journal of Humanities*.
- Aida, S. F. (2024). Depth perception of stereoscopic transparent stimuli with frame manipulation. *Scientific Reports*.
- Aktaş, S. (2014). Medyanın Kadın Estetiđi Üzerine Etkileri Ve Ebenin Rolü . *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*.
- Aktulum, K. (2024). Göstergelerarası Çözümlemeye Giriş: "Ekfrasis" Örneği. *Modern Turkish Literature Researches*.
- Alying-Smith, B. (2019). Connecting with the Viewer: Affectivity and Cathexis in Textile Artwork. *TEXTILE: Cloth and Culture*.
- Andrijauskas, A. (2022). The sources of the psychology of art and its place among the disciplines that study art and creativity. *Creativity Studies*, 237–256.
- Arkonaç , S. A. (1998). *Psikoloji (Zihin Süreçleri Bilimi)*. Alfa Yayınları.
- Arnheim, R. (2012). *Görsel Düşünme (Cilt 3. Baskı)*. İstanbul: Metis Yayınları.

- Aslan, Y. (2025). On The Effect Of Objective And Subjective Thought on Art and Art History. *Anadolu Mecmuası*.
- Ayaz, Y. Y. (2019). Psikanalitik Kuram Ve Reklamda Yaratıcılık Psikanalitik Kuram Ve Reklamda Yaratıcılık. *Adnan Menderes Üniversitesi Dördüncü Kuvvet*.
- Ayhan, D. C. (2024). Estetik Kavramına Güncel Bir Bakış: Estetiğin Terk Edilişi ve Meta Anlatıların Sonu. *Sanat ve Tasarım Dergisi*.
- Bal, F., & Tuna, F. (2021). Sanatsal etkinliklerle uğraşan yetişkinlerde yaşam kalitesi, umutsuzluk ve benlik saygısının incelenmesi. *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*.
- Balkaya, Y. D., & Selim, F. (2024). Judgment And Types Of Aesthetic Judgment In Kant's Critical Philosophy. *Faculty of Letters Journal of Social Sciences*.
- Baral, S. P., Soni, K., Bhaduri, A., Tiwari, V., Sunil, T. P., & Bandyopadhyay, S. (2024). Role of Art Therapy in Mental Health Rehabilitation: Evidence from Clinical Interventions. *African Journal of Biomedical Research*.
- Batur, M., & Kuyucuk, E. (2022). Expressive Art From Cave Paintings To The Today Paintings Expressive Art From Cave Paintings To The Today Paintings. *İnönü Üniversitesi Kültür ve Sanat Dergisi*.
- Birlik, İ., & Uzun, İ. (2024). Sürrealist Fotoğrafın Özgün Yaratıcılığı Üzerine. *Sanat Dergisi*.
- Boeree, G. (2006). *Theories of Personality*.
- Boerre, G. (2004). *Teorite e Personalitetit nga Frojdi deri ne ditet tona*. Plejad.
- Bourin, M. (2020). History of depression through the ages. *Peerthezcz*.

- Brainerd , C. J., & Reyna, V. F. (2022). Fuzzy-trace theory: dual processes in memory, reasoning, and cognitive neuroscience. *Advances in Child Development and Behavior*.
- Buchalter, S. I. (2017). *250 Brief, Creative & Practical Art Therapy Techniques A Guide for Clinicians & Clients*. Pesi Publishing and Media.
- Bulut, D. B., İpek, A. S., & Aygün, B. (2018). Yaratıcı Problem Çözme Özellikleri Envanterini Türkçeye Uyarlama Çalışması. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*.
- Çakmak, Ö., Biçer, İ., & Demir, H. (2020). Sağlıkta Sanat Terapisi Kullanımı: Literatür Taraması. *Sağlık ve Sosyal Refah Araştırmaları Dergisi*.
- Cantekin, Y., & Atalay, R. (2020). Travmanın Yaratıcı Etkinliğe Yansması. *Tykhe*.
- Çeber, T. (2017). Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi. *İzleyiciyi İzlemek; Sanat Eseri, Sanatçı ve İzleyici İlişkisi Üzerine*.
- Çetindaş, D. (2021). Psikanaliz, Rüya ve Roman. *Akademik Dil ve Edebiyat Dergisi*.
- Çetinkaya, S. B., & Eracar, N. (2022). Algıda Projeksiyon (Yansıtma) Sanat ve Ruhsallık. *Kocaeli Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Dergisi*.
- Chiu, A. (2020). The Effect of Dance Movement Therapy on The Mood of Hospitalized Psyciatric Adolescents. *School of Health and Natural Science*.
- Chogan, M. (2024). The Effect of Music on Peoples Mental Health. *British Journal of Arts and Humanities*.
- Çoban, G. S. (2021). Maslow'un İhtiyaçlar Hiyerarşisi Kendini Gerçekleştirme Basamağında Gizil Yetenekler. *Research Gate*.

- Comfort, W. E., & Freitas, A. L. (2022). *The Neuroscience of Beauty*. Springer Nature.
- Coren, S. W. (1993). *Sensation and Perception*. Harcourt Brace College.
- Coşkun, H. (2023). *II. Beyezid Daruş-Şifasından Başlayarak Osmanlıda Ruh Sağlığı Anlayışı ve Tedavi Yöntemleri (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi)*. Ankara Üniversitesi.
- Crick, F. (2000). *The Astonishing Hypothesis: The Scientific Search for the Soul*.
- Czamanski, C., & Weihs, K. L. (2016). The Bodymind Model: A platform for studying the mechanisms of change induced by art therapy. *The Arts in Psychotherapy*.
- Diñçeli, D. (2020). Yaratıcık ve Sanat. *Sanat Eğtımı Dergisi*.
- Dunér, D. (2025). *Science: The structure of scientific evolutions*. Lund University.
- Dursun, A., & Torun, D. (2020). Türk Halk Anlatılarında Anne Arketipi* Türk Halk Anlatılarında Anne Arketipi. *Motif Akademi Halkbilimi Dergisi*.
- Edwards, D. (2014). *Art therapy*. SAGE Publications.
- Eren, E. (2010). *Örgütsel Davranış ve Yönetim Psikolojisi*. İstanbul: Beta Yayınları.
- Farokhi, M. (2011). Art Therapy In Humanistic Psychiatry. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*.
- Feist, G., Dostál, D., & Kwan, V. (2021). Psychopathology in world-class artistic and scientific creativity. *Psychology of Aesthetics Creativity and the Arts*.
- Friman, H. (1999). Perception Warfare: a perspective for the future. *Discussion paper, The Swedish National Defence College*.

- Gerdan, S. Ü., & Satır, D. A. (2024). Art Education for Children In Museums: The Example of the Tate Museum. *Akademik Sanat Tasarım ve Bilim Dergisi*.
- Geren, S. Y. (2021). Bilişsel Ve Sanatsal Yetenekler Arasındaki Negatif Korelasyon Tespiti. *Motif Akademi Halkbilimi Dergisi*,.
- Gökçen, G. (2023). Sinestezi ve Sanat İlişkisi. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi (ASEAD)*.
- Goldstein, E. B. (2014). *Cognitive Psychology: Connecting Mind, Research, and Everyday Experience*. Cengage Learning.
- Güney, E., & Kantarcıoğlu, S. (2022). Nöroestetik Teorisi Bağlamında Adnan Çoker Resimlerinde Bilişsel Uyarınlar. *Nöroestetik Teorisi Bağlamında Adnan Çoker Resimlerinde Bilişsel Uyarınlar*.
- Hadijah, N. (2024). Developing Emotional Intelligence through Arts Education. *Research Invention Journal of Research in Education*.
- Hasırcı, B. (2021). Gerçeğin Mayasını Ortaya Çıkaran Yaratıcı Üretim Süreçlerinin “Küçük Prens” ve Çeşitli Örnekler Üzerinden İncelenmesi. *Sanat ve Tasarım Dergisi*.
- Hiang, K. S., Fong, C., & Tripathi, S. (2025). Art Therapy in Mental Health Treatment: A Narrative Review of Efficacy and Application in Developed Countries. *Scientific Reserach An Acedemic Publisher*.
- Hill, A. (1945). *Art Versus llnes: A Story Of Art Therapy*.
- Hoffmann, B. (2016). The Role of Expressive Therapies In Therapeutic Interactions; Art Therapy- Explanation Of The Concept. *Trakia Journal of Science*.
- Howard, I. P. (2012). *Perceiving in depth*. Oxford University Press.

- Huang, W. (2024). An Exploration of Needs within Maslow's Hierarchy of Motivation. *Advances in Social Behavior Research*.
- Işık, V. (2024). Exploring Artistic Frontiers in the Era of Artificial Intelligence. *Anadolu Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi*.
- İyisoğlu, Ş., Aydın, G., Çeri, K., & Arca, A. (2023). Nörofizyolojik Öğrenme Üzerine İnceleme. *Journal Of Social Humanities And Administrative Sciences*.
- Jacobsen, T., & Höfel, L. (2003). Descriptive and evaluative judgment processes: Behavioral and electrophysiological indices of processing symmetry and aesthetics. *Cognitive, Affective, & Behavioral Neuroscience*.
- Johansson, R., & Xiong, N. (2003). Perception management: An emerging concept for information fusion. *Information Fusion*.
- Junge, M. B. (2015). *History of Art Therapy*. Wiley.
- Kamali, A.-M., Najafi, M., & Nami, M. (2022). Brain on the 3D Visual Art through Virtual Reality; Introducing Neuro-Art in a Case Investigation. *Medical Hypotheses*.
- Kamarulbahri, T. M., Noor, H. M., Mat, K. C., & Hajar, S. (2024). Integrating Islamic principles to clinical mental health care: Insights from al-Balkhi's approach to psychiatric disorder. *Jurnal Sains Kesehatan Malaysia*.
- Kan, N. (2024). Yayoi Kusama'nın Eserlerinde Görülen Nokta İmgisinin Psikolojik Analizi. *Erkin Uluslararası Sanat ve Tasarım Araştırmaları Dergisi*.
- Kantarcioglu, S., & Güler, E. (2024). What Cognitive Neuroscience Say About Aesthetic Experience? *Akdeniz Sanat*.

- Kara, D. K. (2024). Günümüz Sanatında İmge Mitos İlişkisi Kapsamında Toplumsal Olguların Sanat Eserine Yansıması. *Atatürk Üniversitesi Yayınları*.
- Kara, S. (2020). A Study of the Relationship among Secondary School Students' Learning Styles, Attitudes and Learning Outcomes Regarding Visual Arts Class. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*.
- Karabulut, M. (2019). Psikanalitik Edebiyat Kuramı Bağlamında Edip Canseverin Şiirleri Üzerinden Bir İnceleme. *Edebi Eleştiri Dergisi*.
- Kavut, S. (2020). Carl Gustav Jung: A Study on His Concepts, Theories and Philosophy. *International Journal of Cultural and Social Studies*.
- Kaya, E. (2023). İlluyanka Mitinde Arketip Unsurlar: Gölge ve Kahraman. *ASBU Journal of Social Research*.
- Kılıç, A. G., & Dede, B. (2024). Psikopatolojik Etkilerin Sanat Yaratımlarına Yansıması: Toulouse-Lautrec. *Sanat ve Tasarım Araştırmalar Dergisi*.
- Kılıç, R. (2023). Sanat ve Psikoloji İlişkisi Üzerine Psikanalitik Bir Değerlendirme. *İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*.
- Kimchi, R. (2015). The perception of hierarchical structure. J. Wagemans içinde, *Oxford Handbook of Perceptual Organization*. Oxford University Press.
- Kızıltan, H. N., & Eraldemir, B. (2023). Test of Creative Imagery Abilities (TCIA): A Study of Adaptation into Turkish. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*.
- Korkmaz, S. (2020). *Waldorf Yaklaşımına Dayalı Eğitim Programının Okul Öncesi Dönemdeki Çocukların Yaratıcılık Ve Bilişsel*

Becerilerine Etkisi (Yüksek lisans tezi). Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Kounios, J., & Beeman, M. (2015). *The Eureka Factor: Aha Moments, Creative Insight, and the Brain*. Random House.
- Laçınbay, K. (2020). Estetik Algılama ve Sanatsal Yaratım Sürecinde Sanat Motivasyonunun Önemi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*.
- Liu, Z., Yang, Z., Xiao, C., Zhang, K., & Osmani, M. (2021). An Investigation into Art Therapy Aided Health and Well-Being Research: A 75-Year Bibliometric Analysis. *International Journal Of Environmental Reserach and Public Health*.
- Long, D. S. (2024). Cognitive capacity and aesthetics: the influence of visual working memory on landscape ink painting preference. *The Visual Computer*.
- Long, D., & Chen, R. (2024). Cognitive capacity and aesthetics: the influence of visual working memory on landscape ink painting preference. *The Visual Computer*.
- Lusebrink, V. B. (2011). Art Therapy and the Brain: An Attempt to Understand the Underlying Processes of Art Expression in Therapy. *Journal of the American Art Therapy Association*.
- Malchiodi, C. A. (2024). *Handbook of Art Therapy*. The Guilford Press.
- Malchiodi,, C. A. (2020). Trauma and expressive arts therapy: Brain, body, and imagination in the healing process. *American Psychology Assosiation*.
- Manav, F. (2022). F. Schiller'in Sanat Felsefesinde Oyun. *Sanat ve Tasarım Dergisi (STD)*.
- Mather, G. (2021). *The Psychology of Art*. New York: Routledge.

- Milovanović , M., & Medić-Simić, G. (2020). Aesthetical criterion in art and science. *Neural Computing and Applications*.
- Mottier, H. (2020). Visual Arts and Cognition : Visual development and buildup of aesthetic judgments. *Mottier, H.*
- Nami, M. T., & Ashayeri, H. (2010). Where Neurosciences and Art Embrace The Neuroaesthetics. *Basic and Clinical Neuro Science*.
- NeuroLaunch Editorial Team. (2025, February 16). *Art and mental illness: Exploring the intricate connection between creativity and psychological challenges*. NeuroLaunch: <https://neurolaunch.com/art-mental-illness/> adresinden alındı
- Nwadike, C., & Onunkwo, C. (2018). Flipside Theory: Emerging Perspectives in Literary Criticism. *International Journal of Applied Linguistics & English Literature*.
- Okan, B. (2020). Sanatta Ana Tanrıça İmgesi Ve Günümüzdeki Dönüşümü: Bir İmgenin Evrimi. *Sanat-Tasarım Dergisi*.
- Okçu, C. (2022). Sanat Psikoterapisi ve Kuramsal Temelleri Bir Vaka Örneği. *Türkiye Bütüncül Psikoterapi Dergisi*.
- Okvuran, A. (2023). Sanat Psikolojisine Giriş Kapsam ve Sınırlılıkları . *Dergi Park*.
- Olgun, Ç. (2024). Dijital Çağda Liminal Bir Alan Olarak Sanat Tarihinin Epistemolojik Dönüşümü . *International Journal of Humanities and Art Researches*.
- Onur, D., & Zorlu, T. (2018). Tasarım Eğitiminde Duyusal Farkındalık Ve Yaratıcılık İlişkisi Üzerine. *METU Journal of the Faculty of Architecture*.
- Örgel, S., & Özturan, S. (2016). Gerçekliğin Snapshot Kaydı ve Anıların Bir Sanat Nesnesi Olarak Yeniden Kurgulanması. *Aydın Sanat*.

- Öz Çelikbaş, E. (2019). Dışavurumcu Sanat Terapisi. *Safran Kültür ve Turizm Araştırmaları Dergisi*.
- Özdal, M. A. (2023). Psikolojik Danışmada Yaratıcı Sanatlara Genel Bir Bakış. *Lokum Sanat ve Tasarım Dergisi*.
- Özeskici, E. (2019). Sanatta Bir İfade Aracı Olarak Soyutlama. *Kayseri Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*.
- Palupi, G. P., Rahmanto, S. W., & Lestari, S. (2020). Art As A Chartasis Medium For People With Bipolar Disorder and Synesthesia. *Ilmiah Psikologi*.
- Pelowski, M., Markey, P. S., Lauring, J. O., & Leder, H. (2016). Visualizing the Impact of Art: An Update and Comparison of Current Psychological Models of Art Experience. *Cognitive Neuroscience*.
- Perez, A. (2025). Art and Emotions A Timeless Connection.
- Piotrowski, K. T. (2018). Uwaga na twórczość! Poznawcze aspekty kreatywności. *Nauki O Wychowaniu. Studia Interdyscyplinarne*.
- Rivero, O., Beato, M., Alvarez-Martinez, A., García-Bustos, M., Suarez, M., Mateo-Pellitero, A. M., . . . Eguilleor-Carmona, X. (2024). Experimental insights into cognition, motor skills, and artistic expertise in Paleolithic art. *Scientific Reports* .
- Rolls, E. (2011). *The Origins of Aesthetics: A Neurobiological Basis for Affective Feelings and Aesthetics*. Oxford University Press.
- Rolls, E. (2017). Neurobiological foundations of aesthetics and art. *New Ideas in Psychology*.
- Sakıcı, Ç., & Bal, A. N. (2022). Duyguların Renklerle İfadeedilebilirliğinin Araştırılması. *Ormancılık Dergisi*.
- Serter, S. S. (2022). Arketipsel Sembolizm Bağlamında Nuh Tepesi Filminin İncelenmesi. *Sinema Araştırmaları Dergisi*.

- Seyhan, A. (2020). Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Estetik Değerine İlişkin Metaforları. *Değerler Eğitimi Dergisi*.
- Sharma, Y. P. (2017). Art Therapy: Creativity for Cure. *Tribhuvan University Journal*.
- Shukla, A., Choudhari, S. G., Gaidhane, A. M., & Syed, Z. Q. (2022). Role of Art Therapy in the Promotion of Mental Health: A Critical Review. *Cureus*.
- Simone, F. D., Kourtesis, P., Collina, S., Nicolais, F., Presta, R., & Montanari, R. (2025). Psychology and art: exploring new ways of interaction. *Frontiers in Psychology*.
- Sivri, M. (2022). Karşılaştırmalı Edebiyat Açısından Mit, Mitokritik Ve Sembolik İmgelem. *Ardahan Üniversitesi İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi*.
- Smith, T. W. (2018). *Duyguların Sözlüğü*.
- Solso, R. L. (2009). *Cognitive Psychology*.
- Song, M., & DiPaola, S. (2017). Framework for a Bio-Responsive VR for Interactive Real-time Environments and Interactives. *In Electronic Visualisation and the Arts*.
- Soyer, M. K. (2021). Levels of Personality Traits to Predict Creative Thinking and Decision-Making Styles. *Inonu University Journal of the Faculty of Education*.
- Sternberg, R. J. (2015). *Cognitive psychology (Cilt 7th ed.)*. Cengage Learning.
- Strang, C. E. (2024). Art therapy and neuroscience: evidence, limits, and myths. *Frontiers in Psychology*.
- Stupak, R. J. (2000). Perception Management: An Active Strategy For Marketing And Delivering Academic Excellence, Business Sophistication, And Communication Successes. *An Interactive Journal*.

- Subiharto, J., Dharmmesta, B. S., Sutikno, B., & Siswomi-hardjo, S. W. (2024). Aesthetic Value in Marketing Art Gallery: Conceptualization and Scale Development. *JDM (Jurnal Dinamika Manajemen)*.
- Sztuka, I. M. (2025). Neurocognitive dynamics and behavioral differences of symmetry and asymmetry processing in working memory: insights from fNIRS. *Scientific Reports*.
- Tanrıverdi, Y. (2023). Sanat Eyleminin Terapötik Yönü ve Kavramsal Sanata Yansımaları. *Kocaeli Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Dergisi*.
- Taş, M., & Akın, H. (2019). Psikodinamik Açıdan Âsaf Hâlet Çelebi'nin Şiirler Psikodinamik Açıdan Âsaf Hâlet Çelebi'nin Şiirler. *Asead Cilt*.
- Tekerci, H., & Balkıç, K. (2024). Montessori, Reggio Emilia ve High Scope Eğitim Yaklaşımları: Nörobilimsel Bir Gözden Geçirme Çalışması. *The Journal of Buca Faculty of Education*.
- Tokgöz, F. G. (2021). Art and Crafts ve Arts Nouveau Sanat Akımlarında Melezliğin Yeri ve Önemi. *Premium E-Journal of Social Sciences*.
- Türk, G. D., & Bayrakçı, S. (2020). Sosyal Medya ve Toplumda Değişen Estetik İşlem Yaptırma Algısı. *Bilişim Teknolojileri Online Dergisi*.
- Ülger, K. (2017). Yükseköğretim Düzeyinde Resim İş Eğitimi Öğrencilerinin Sözel Yaratıcı Düşünme Gelişimi Üzerine Bir Karşılaştırma Ve İzleme Çalışması. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*.
- Vessel, E. A., Starr, G. G., & Rubin, N. (2012). The brain on art: intense aesthetic experience activates the default mode network. *Frontiers in Human Neuroscience*.

- Wagemans, J. F. (2012). A century of Gestalt psychology in visual perception: I. Perceptual grouping and figure-ground organization. *Psychological Bulletin*.
- Wagemans, J., Elder, J. H., Kubovy, M., Palmer, S. E., Peterson, M. A., Singh, M., & Heydt, R. (2012). A Century of Gestalt Psychology in Visual Perception I. Perceptual Grouping and Figure-Ground Organization. *Psychological Bulletin*, .
- Wah, A. (2017). Cognitive Processes Underlying. *Avant Trends in Interdisciplinary Studies*.
- Winner, E. (2019). *How Art Works A Psychological Exploration*. New York: Oxford University Press.
- Wu, Y., Liu, M., & Li, J. (2025). Detection and Recognition of Visual Geons Based on Specific Object-of-Interest Imaging Technology. *Sensors*.
- Yalçinkaya, I. (1972). Diptarih Açısından Sanatın Kaynağı. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Antropoloji Dergisi*’.
- Yalım, A., & Kılıç, A. G. (2023). Examining Psychology in the Context of Interdisciplinary Integration in Art Education. *Inonu University Journal of the Graduate School of Education* .
- Yener, S. (2017). Dikkat Eksikliği-Hiperaktivite Bozukluğu Yaratıcılığı Tetikler Mi? Psikolojik İklimin Aracı Rolü. *Sinop Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*,.
- Yeşilyurt , E. (2020). Yaratıcılık ve Yaratıcı Düşünme: Tüm Boyut ve Paydaşlarıyla Kapsayıcı Bir Derleme Çalışması. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*.
- Yılmaz Arıkan, E. (2021). Mehmet Başbuğun Resimlerinde Duygu Renk İlişkisi. *İdil*.

- Yılmaz, T. (2017). Klinik Psikolojide Sanat ve Sanat Uygulamaları .
Düzce Üniversitesi Sanat Tasarım ve Mimarlık Fakültesi
Yayımları.
- Yöndem, S., Yöndem, Z. D., & Per, M. (2017). Personality Traits and
Psychological Symptoms of Music and Art Students. *Journal*
of Education and Training Studies.
- Zimbardo, P. (n.d.). *The psychology behind being an artist*. Zimbardo:
[https://www.zimbardo.com/the-psychology-behind-being-a-
artist/](https://www.zimbardo.com/the-psychology-behind-being-a-artist/) adresinden alındı